

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII

PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. (z późniejszymi zmianami), rozdział 3a Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach publicznych
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami;
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z późniejszymi zmianami;
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia
5. Statut Szkoły – Warunki i sposoby oceniania wewnątrzszkolnego
6. Program nauczania z geografii - Dziejic B., Korbel B., Tuz E., Program nauczania geografii w zakresie rozszerzonym dla liceum ogólnokształcącego i technikum – Oblicza geografii

I. CELE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA:

1. Wspieranie rozwoju ucznia przez diagnozowanie jego osiągnięć w odniesieniu do wymagań edukacyjnych przewidzianych w programie nauczania;
2. Dostarczenie uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, osiągnięciach oraz trudnościach ucznia;
3. Motywowanie uczniów do samodzielnego uczenia się, kształtowanie jego dojrzałości, samodzielności i odpowiedzialności za proces uczenia się;
4. Wykorzystywanie osiągnięć uczniów do doskonalenia pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczyciela;
5. Wymagania edukacyjne niezbędne.

II. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJACE OCENIANIU NA LEKCJACH GEOGRAFII

1. Wiedza i umiejętności przedmiotowe

- a) Znajomość terminologii geograficznej, znajomość mapy Polski i świata,
- b) Wykonanie wykresów, diagramów
- c) Opisywanie, dokonywanie analizy i syntezy danych geograficznych (tabele, wykresy, dane statystyczne)
- d) Rozwiązywanie zadań problemowych teoretycznych lub praktycznych

- e) Stopień łączenia elementów wiedzy z życiem
- f) Oryginalność i atrakcyjność prezentacji rozwiązania problemu

2. **Aktywność na lekcjach**

- a. Samodyscyplina w zdobywaniu wiedzy.
- b. Zainteresowanie tematem lekcji.
- c. Aktywny udział w lekcji.
- d. Udzielanie pomocy innym uczniom.
- e. Współpraca w zespole.
- f. Inwencja twórcza

3. **Przygotowanie ucznia do lekcji.**

- a) Posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia i niezbędnych materiałów pomocniczych (podręcznika, zeszytu, ćwiczeń, kart pracy).
- b) Odrabianie zadań domowych
- c) Posiadanie niezbędnych materiałów pomocniczych

4. Praca domowa.

- a. Stopień zrozumienia zadania
- b. Poprawność merytoryczna wykonanych zadań
- c. Samodzielność w wykonaniu zadania
- d. Oryginalność

5. Praca w grupach

- a. Aktywne uczestnictwo w pracy zespołu
- b. Aktywne słuchanie innych
- c. Umiejętność dyskusowania, negocjowania
- d. Twórczy wkład (argumenty, pomysły)
- e. Przestrzeganie kultury języka i dyskusji
- f. Pomoc innym
- g. Współodpowiedzialność
- h. Atrakcyjność prezentacji

6. Rozwiązywanie zadań problemowych

- a) Właściwe rozpoznanie i zdefiniowanie problemu
- b) Analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia (problemu)
- c) Zaplanowanie rozwiązania
- d) Zaproponowanie różnych wariantów rozwiązania problemu (opisowo, graficznie)
- e) Uogólnianie, porównywanie, wyciąganie wniosków)
- f) Oryginalność rozwiązania

7. **Wykorzystywanie informacji z różnych źródeł**

- a) Poszukiwanie, porządkowanie i wybór istotnych źródeł informacji
- b) Analiza, porównanie, uogólnianie ocena zgromadzonego materiału
- c) Korzystanie z mediów i technologii informacyjnych
- d) Umiejętność oceny przydatności zgromadzonych materiałów

8. Dodatkowa aktywność ucznia

- a) Udział w zajęciach pozalekcyjnych
- b) Udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach
- c) Udział w projektach szkolnych, międzyszkolnych, ogólnopolskich
- d) Wykonywanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym

III. WYMAGANIA NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH, ROCZNYCH I KOŃCOWYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

1. Nauczyciel wystawiając ocenę śródroczną, roczną lub końcową, bierze pod uwagę całokształt osiągnięć edukacyjnych ucznia z przedmiotu, w tym aktywność, zaangażowanie.
2. Ocenianie ma zawsze charakter jawny, poprawiona ocena odnotowana jest w dzienniku obok poprawianej, przy czym obydwie są brane pod uwagę przy ustalaniu oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.
3. Przy wystawianiu ocen śródrocznej, rocznej lub końcowej największe znaczenie mają oceny uzyskane przez ucznia z prac klasowych, sprawdzianów wiadomości i odpowiedzi ustnych.
4. Uczeń ma obowiązek uzupełniać wszelkie braki spowodowane nieobecnością.
5. Uczeń powinien uzyskać oceny z różnych form aktywności.
6. W ocenianiu stosuje się wagę od 1 do 10 ustaloną przez nauczyciela przedmiotu.
7. Przed każdą formą oceniania nauczyciel informuje uczniów o jej wadze.
8. Oceny bieżące otrzymywane przez uczniów mają przypisane następujące wagi 1–10:
 - a) sprawdziany: 5-10
 - b) kartkówki: 2-5
 - c) odpowiedzi ustne: 2-4
 - d) prace domowe: 1-2
 - e) aktywność: 1-2
 - f) karty pracy: 3-5
9. Średnia ważona obliczana przez dziennik elektroniczny ma charakter informacyjny i jest jednym z narzędzi, które nauczyciel może wykorzystać w procesie ustalania oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.
10. Ocena śródroczna, roczna lub końcowa nie jest także średnią arytmetyczną ocen bieżących.
11. Uczeń, który za pierwsze półrocze uzyskał ocenę niedostateczną, zobowiązany jest w trybie ustalonym przez nauczyciela do zaliczenia tych treści programowych, których nieopanowanie uniemożliwia przyswajanie nowych treści nauczania.

12. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielności pracy lub plagiatu, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
13. Uczeń zobowiązany jest mieć na lekcji zeszyt przedmiotowy, podręcznik, ćwiczenia lub wymagane przez nauczyciela materiały pomocnicze.
14. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do zajęć bez ponoszenia konsekwencji (warunek: zgłoszenie przed lekcją) – 2 razy w semestrze przy 1 godzinie tygodniowo, 3 trzy w semestrze przy 2 i więcej godzinach tygodniowo. Wykorzystanie przez ucznia tej możliwości zostanie odnotowane w dzienniku lekcyjnym przez wpis daty nieprzygotowania.
15. Uczeń nie otrzyma oceny niedostatecznej za swoje nieprzygotowanie do lekcji, jeżeli tego dnia zostanie wylosowana jego „szczęśliwa liczba”.
16. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z aktywnej pracy na lekcji.

Sprawdzian/praca klasowa

17. Uczeń ma prawo do jednokrotnej próby poprawiania oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w formie pisemnej w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
18. W przypadku nieobecności na zapowiedzianym sprawdzianie uczeń ma obowiązek napisać go w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.

Odpowiedzi ustne

19. Ocenie podlega wartość merytoryczna wypowiedzi, rozwinięcie tematu, kompozycja, poprawność językowa (kryteria zależne do charakteru odpowiedzi).
20. Odmowa wypowiedzi bez wcześniejszego usprawiedliwienia jest równoznaczna z oceną niedostateczną.

Aktywność na lekcjach

21. Aktywność ucznia na lekcjach może być oceniana przy pomocy stopnia lub plusów, których określona liczba (trzy) składa się na ocenę bardzo dobrą.
22. Brak aktywności na zajęciach lub brak orientacji w zadaniach wykonywanych na lekcji może być oceniany przy pomocy minusów, których określona liczba (trzy) może się równać ocenie niedostatecznej.

Praca domowa

23. W zależności od stopnia trudności jest oceniana znakiem „+” lub oceną, a brak pracy domowej „-” lub oceną niedostateczną

Zapis informacji w zeszycie ucznia – informacja dla ucznia i rodziców/opiekunów prawnych

1. W roku szkolnym 2022/2023 na lekcji geografii oceniane będą następujące obszary aktywności uczniów (np.):
 - a) Wiadomości i umiejętności określone w programie nauczania
 - b) Aktywność na lekcjach
 - c) Przygotowanie ucznia do lekcji, prowadzenie zeszytu
 - d) Praca domowa
 - e) Praca w grupach
 - f) Rozwiązywanie zadań problemowych

- g) Praca projektowa
- h) Wykorzystanie informacji z różnych źródeł (m.in. referaty, prezentacje multimedialne)
- i) Dodatkowa aktywność ucznia

2. Przewidywane sprawdziany pisemne: Klasa 1: I półrocze - 3, II półrocze - 4

Klasa 2: I półrocze - 4, II półrocze - 7

Klasa 3: I półrocze - 3, II półrocze - 3

Klasa 4: I półrocze - 4, II półrocze - 3

.....
data

.....
podpis rodzica/prawnego opiekuna

IV. KRYTERIA OCENIANIA I ZASADY POPRAWIANIA OCEN

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych pojęć i treści programowych z geografii fizycznej, społeczno-ekonomicznej i Polski zawartych w obowiązującej „Podstawie programowej dla liceum ogólnokształcącego”, co uniemożliwia mu kontynuowanie dalszego kształcenia.
- nie potrafi korzystać z żadnych źródeł informacji geograficznej (np.: rysunek, wykres, mapa, tekst, tabela, dane statystyczne).
- nie posiada podstawowej orientacji na mapie.
- odpowiedzi ucznia są błędne mimo pomocy i naprowadzania ze strony nauczyciela.

Ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- posiada niezbędną wiedzę umożliwiającą proces dalszego kształcenia.
- potrafi przedstawić podstawowe fakty i procesy z zakresu geografii fizycznej, społeczno-ekonomicznej i Polski posługując się podstawowymi terminami geograficznymi.
- potrafi wyszukać dane z podstawowych źródeł informacji geograficznych (mapa, tabela, wykres).
- dostrzega proste zjawiska przyrodnicze, społeczno-ekonomiczne i polityczno-kulturowe
- w przestrzeni geograficznej i potrafi je wyjaśnić w sposób ogólny.
- potrafi wskazać na mapie podstawowe obiekty geograficzne.
- odpowiedzi ucznia odbywają się przy częstej pomocy nauczyciela.
- niesystematycznie wywiązuje się z zadań edukacyjnych, jednak podejmuje próbę uzupełnienia zaległości.

Ocenę DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- dostrzega podstawowe zmiany w środowisku geograficznym, które opisuje wykorzystując znajomość podstawowych pojęć i faktów oraz terminologię z zakresu geografii fizycznej, społeczno-ekonomicznej i Polski poprawnie odczytuje dane statystyczne, tabele, wykresy, rysunki i mapy.

VII Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Wybickiego w Gdańsku

- potrafi w sposób ogólny wyjaśnić zjawiska i procesy przyrodnicze, społeczno-ekonomiczne i polityczno-kulturalne.
- dokonuje podstawowych obliczeń geograficznych.
- potrafi zlokalizować podstawowe obiekty geograficzne na mapie i w terenie.
- w odpowiedziach ustnych, które odbywają się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, mogą pojawić się nieliczne błędy merytoryczne, jednak istotna część tematu zostaje omówiona poprawnie.

Ocenę DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia zjawiska i procesy z zakresu geografii fizycznej, społeczno-ekonomicznej i Polski polityczno-kulturalnej stosując bogatą i poprawną terminologię geograficzną.
- dostrzega zmiany zachodzące w środowisku geograficznym - analizuje ich przyczyny, przebieg i skutki.
- odczytuje i interpretuje informacje geograficzne uzyskane z różnych źródeł (mapa, wykres, schemat, tabela, diagram, rocznik statystyczny...).
- buduje proste modele funkcjonowanie człowieka w środowisku geograficznym- analizuje współzależności pomiędzy poszczególnymi elementami tego modelu.
- podejmuje próby samodzielnego formułowania wniosków.
- posiada dobrą orientację na mapie i w terenie.
- samodzielnie analizuje mapy ogólnogeograficzne i tematyczne.
- potrafi w sposób szczegółowy wyjaśnić zjawiska i procesy przyrodnicze, społeczno-ekonomiczne i polityczno-kulturalne, które dostrzega w przestrzeni geograficznej
- w odpowiedziach występuje płynność wypowiedzi i wyczerpanie tematu.

Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- swobodnie analizuje i interpretuje zjawiska, fakty i pojęcia, posługując bogatą i bezbłędną terminologią oraz przedstawia prawidłowość środowiska fizycznego, społeczno-ekonomicznego i politycznego zaobserwowane w rzeczywistości.
- potrafi wykazać związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska geograficznego i społeczno-ekonomicznego oraz polityczno-kulturalnego.
- odczytuje, interpretuje i przetwarza informacje uzyskane z różnorodnych źródeł (mapa, wykres, tabela, diagram, rocznik statystyczny, Internet...).
- posiada umiejętność analizowania, oceniania, prognozowania i wnioskowania.
- samodzielnie konstruuje wykresy i diagramy.
- dostrzega problemy o skali lokalnej i globalnej i podaje typowe sposoby ich rozwiązania.
- w odpowiedziach ustnych występuje swobodny styl, bogata terminologia geograficzna
- i wyczerpanie tematu.

Ocenę CELUJACĄ otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą.
- w odpowiedziach odwołuje się do kontekstów interdyscyplinarnych.
- podaje oryginalne, twórcze propozycje rozwiązywania globalnych i lokalnych problemów.
- śledzi bieżące wydarzenia gospodarcze i polityczne na świecie i formułuje własną opinię na ich temat.

- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach geograficznych

V. PROPONOWANE NARZĘDZIA OCENIANIA:

1. Formy ustne:

- a) odpowiedzi
- b) aktywność na lekcjach
- c) prezentacja

2. Formy pisemne

- a) testy
- b) sprawdziany
- c) kartkówki
- d) prace domowe
- e) prace wykonane na lekcji
- f) karty pracy

1. Formy praktyczne

- a) realizacja projektów (np. albumy, gazetki, modele, przedstawienia)
- b) pomoce dydaktyczne

VI. SPOSOBY POSTĘPOWANIA Z UCZNIAMI O SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCIACH W NAUCE W ZAKRESIE OCENIANIA (dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia)

Zasady pracy z uczniem dyslektycznym

1. Unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie.
2. Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jedno-razowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału).
3. Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka.
4. Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku;
5. Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania.
6. Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału.

VII Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Wybickiego w Gdańsku

7. W ocenie pracy ucznia, zwłaszcza w przedmiotach ścisłych, wskazanie jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego. Materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń można podzielić na mniejsze partie.
8. Dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozprasających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu.
9. Podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej.
10. W przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach.

Stosowanie zaleceń uwzględnionych w orzeczeniu.

Objawy zaburzeń	Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań
1. trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych, terminologii	1. uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw,
2. trudności z opanowaniem systematyki (hierarchiczny układ informacji),	2. w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
3. trudności z czytaniem i rysowaniem map geograficznych	3. podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
4. trudności z orientacją w czasie i w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni, obliczanie stref czasowych, położenia geograficznego, kąta padania słońca itp.),	4. zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
5. problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków,	5. przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie,
	6. często oceniać prace domowe.

**VII. MODYFIKACJE WYNIKAJĄCE Z BIEŻĄCEGO
MONITOROWANIA · FUNKCJONOWANIA PRZEDMIOTOWEGO
SYSTEMU OCENIANIA**

Ewaluacji i modyfikacji funkcjonowania monitorowania Przedmiotowego Systemu Oceniania z geografii dokona nauczyciel w oparciu:

1. o analizę ankiet przeprowadzonych wśród uczniów,
2. o ocenę postępów w nauce.

Mariusz Albecki
Podpis nauczyciela

*Przedmiotowy System Oceniania przyjęty do realizacji
w VII Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku*

.....
data

.....
podpis dyrektora

Uwaga:

Przedmiotowy System Oceniania może być dokumentem opracowywanym – poszerzonym przez nauczyciela lub zespół przedmiotowy.